

אין עור מליבדו
עיר יהוד ומיוחדת

בית שלמה

פרוייקט ה' השנים כסא ודארץ הדם רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ויא זה מקום מנוחתי"

פרשת יתרו
תש"פ

גליון 196
נא לשמור על קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

בס"ד

לעילוי נשמת

מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מו"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה רב
ר' מנחם יצחק בנימין ב"ר יוסף חיים
הרה"ק רבי משה מלאדמור ב"ר שלמה
הרה"ק רבי שמואל מסלונים ב"ר יחיאל
מיכל אהרן
הרה"ק רבי חיים דוד ב"ר ישכר בער
הגה"ק רבי יהודה לייב חנליש ב"ר מאיר
הרה"ק רבי יצחק ב"ר מרדכי מנעשכז
הרה"ק רבי יחיאל מאיר ב"ר יעקב צבי
הרה"ק רבי יעקב שמעון סופר מקראקא
הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר לייביש
הרה"ק רבי יהודה לייב ב"ר שלמה אייגער
הרה"ק רבי יהושע ב"ר שלום מבעלזא

**פרפראות בדרך מוסר
על פרשת השבוע**

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל-MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"עֵתָה יִדְעֵתִי כִּי גָדוֹל ה' מִכָּל הָאֱלֹקִים כִּי בְדָבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם" (י"ח, י"א)

יתרו עתה ידעתי כי גדול ה' כי ניתן להפוך מידת הדין לרחמים כאשר אדם לומד תורה ומקבל על עצמו עול תורה ומצוות וזהו גדלותו של הקב"ה שנתן לנו את מתנת התשובה שכאשר יהודי חוזר בתשובה שלמה ומקבל עליו עול תורה ומצוות נהפך לו מידת הדין לרחמים מה שאין כן אצל מלך בשר ודם ועל זה אומרת הגמרא "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים"

ז"ו עולה בגימטריא ט"ב ואין טוב אלא תורה וכן כותב רש"י הקדוש כי בדבר אשר זדו עליהם הכוונה למים וידוע שאין מים אלא תורה עתה ניתן לפרש בס"ד פס' זה שאומר יתרו כי כאשר יהודי מדבר בדברי תורה יכול הוא לדעת את גודלו של ה' וזהו שאומר כי בדבר אשר זדו כלומר כשמדבר בדברי תורה ועול תורה עליו יכול הוא לדעת את גדלות ה' שנאמר "ידעתי כי גדול ה' מכל אלוקים" וכן יש לשים לב כי ישנם שתי שמות בפסוק, הראשון שם הוי"ה המורה על מידת החסד והשני שם אלוקים המורה על מידת הדין ועל זה אומר

"אם את הדבר הזה תעשה וצוף אלקים ויכלת עמוד וגם כל העם הזה על מקומו יבא בשלום" (י"ח, כ"ג)

כדי שלא יצטרך לחזור בגלגול ובכך יוכל לשכב בשלום על משכבו וכן עניין זה נרמז במילה מקומו שהרי היה יכול לומר וכל העם יבואו בשלום ללא המילה מקומו אלא דבר זה בא לרמז על כך שהמקום הוא של הקב"ה יתברך שמו ומלא כל הארץ כבודו ואין המקום הוא של האדם אלא של הקב"ה וברצונו נותן וברצונו לוקח ולכן אין אדם יכול לקחת או לקבל אלא"כ הדבר נגזר משמים ע"כ יש על האדם ללכת בדרכים ישרות לא לגנוב ולא לגזול ואז יוכל לנוח לאחר מאה ועשרים על משכבו בשלום עפ"י הנ"ל גם מובן מדוע נכתב שם אלקים המורה על מידת הדין והבן

ידוע שכאשר כתובה האות ב' לפני המילה שלום הכוונה למי שנפטר ל"ע מהעולם ולכן כאשר אנו מברכים אדם היוצא לדרך אנו אומרים לך שלום א"כ מדוע אומר יתרו שהעם יבוא על מקומו בשלום והוא מזכיר זאת דווקא בעניין בעלי הדין שבאים להתדיין לפני משה אלא ניתן לתרץ בס"ד כי בזה בא יתרו לרמוז למי שלא שילם את כל חובותיו הכספיים בעוה"ז יש עליו לחזור בגלגול לשלם את חובותיו וכן מי שגנב או גול גם הוא יצטרך לחזור לזה העולם כדי לשלם למי שלקח ממנו ללא רשות מכאן יוצא שכל הנ"ל לא נחים בשלום על משכבם אלא צריכים הם לחזור בגלגול וע"כ אומר יתרו שיש על הדיינים לשים לב לפסוק דין אמת שכל אחד ישלם את מה שחייב

"וישב משה את דברי העם אל ה'" (י"ט, ח')

רש"י - ביום המחרת, שהוא יום שלישי, שהרי בהשכמה עלה. וכי צריך היה משה להשיב, אלא בא הכתוב ללמדך דרך ארץ ממשלה שלא אמר, הואיל וידוע מי ששלחני, איני צריך להשיב בדרך צחות נאמר כי ישנם אנשים האומרים שהם דתיים בלב ואין הם צריכים לקיים גם את המצוות המעשיות וכבר הקב"ה יודע כמה הם מאמינים ונראה מפס' זה כי כמוכן אין הם נוהגים כשורה לפי שאנו למדים ממעשה משה רע"ה שאע"פ שהוא ידע כי הקב"ה יודע את תשובת בני"ש שאמרו נעשה ונשמע בכל זאת הוא השיב את דברי העם לקב"ה ומכאן שיש גם לעשות מעשה ולא להשאיר את הדברים רק בגדר מחשבת הלב

"ויירד משה מן ההר אל העם ויקדש את העם ויכבסו שמלתם" (י"ט, י"ד)

לעשות עבודת בני ישראל לקרב אותם לה' אז לא היה פונה לעסקיו לעבודתו מה שעבד הבורא ית"ש רק מן ההר אל העם השגיח העיקר על עבודת בני ישראל לקרבם לה' ולא היה פונה לעבודתו. כן כיון שאנשים החוסים בצלכם רוצים שתהיו בביתכם ללמדם אורחות חיים בחג הקדוש אין אתם צריכים להשגיח על עבודתכם להיות אצלי (ושמעתי שהשיב לו אני רוצה להיות אצל צדיק הדור בחג השבועות לקבל התורה הקדושה)

כתב רבי יחזקאל מקוזמיר זי"ע בספרו נחמד מזהב "ופירש"י מלמד שלא היה משה פונה לעסקיו אלא מן ההר אל העם. שמעתי שבעת אשר היה אצלו הרב הגה"ק מוהר"ש וצללה"ה בעה"מ ספר תפארת שלמה היה קודם חג השבועות ורצה להיות חג השבועות אצל רבינו זצ"ל. ואמר לו רבינו רש"י פירש מלמד שלא היה משה פונה לעסקיו וכי איזה עסקים היה למשה רבינו וכי סוחר מעצים היה או דברים ומסחרים אחרים היו לו. אלא המכיוון הוא שבעת שהיה צריך

"ויהי קול השופר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים יעננו בקול" (י"ט, י"ט)

רש"י - הולך וחזק מאד. מנהג הדיוט, כל זמן שהוא מאריך לתקע קולו מחליש וכוהה, אבל כאן הולך וחזק מאד. ולמה כך, מתחלה לשבר אזניהם מה שיכולין לשמוע. ראשון אמר הרופא יש עליך להימנע מדברים המזיקים כגון מלח בשר שמן וכו' אך גם עליך לעשות פעילות גופנית בהדרגה בתחילה כמה דק

מעשה באדם שעבר אירוע לב ל"ע לאחר שבחסי שמים ניצל פנה אליו הרופא ואמר עכשיו צריך לעשות שיקום כדי שתוכל לחזור לשגרה דבר

וזה מה שנרמז בפס' הנ"ל קול השופר בא לרמוז על אדם שחוזר בתשובה אחפץ לשפר את מעשיו על זה בא הפס' להשמיענו כי דרך ההדיוט להשמיע בתחילה קול חזק היינו לעשות הרבה עשה טוב ולהרבות בקול תורה ותפילה מיד כשמתחיל בחזרתו בתשובה אך עם הזמן הקולות הולכים ודוממים כי לא עשו להם הכנה מקדימה ראויה כי האדם קפץ בשלבי הסולם ולא עלה בהם שלב אחר שלב ולכן באה התורה ללמד כי קול התורה צריך להיות חלש בתחילה ואם הזמן ללכת ולהתגבר מה שאין כן את הסור מרע צריך לעשות מהר והרבה כמו שכתוב שקודם מתן תורה בשלושת ימי ההגבלה הסירו בני מעל עצמם את הדברים הלא טובים וע"י כך הם התקדשו והיטהרו ויכלו לקבל את התורה בשלמות בהר סיני

ולאט לאט תוסיף לעצמך עוד דק' של פעילות אותו האיש פנה לרופא ואמר תשמע דוקטור קשה לי להפסיק בבת אחת עם ההרגלים הרעים אז אני אפחית לאט לאט אך פעילות גופנית אני אוהב אז אני מיד אעשה שעה פעילות גופנית הרופא החמיר פנים ואמר אם חפץ חיים אתה כדאי שתשמע לעצתי את הדברים הרעים תוריד מהר והרבה כי הם עלולים להרוג אותך כל רגע אך אם תעמיס על עצמך במצבך מעמסה גופנית הלב שלך יכול לקרוס על כן את הפעילות הגופנית תעשה בהדרגה כלפי מה הדברים אמורים כאשר אדם צריך לעשות סור מרע הוא נוטה לעשות זאת לאט ומעט אך בעשה טוב הוא רוצה מהר והרבה והדברים צריכים להיות בדיוק להיפך סור מרע מהר והרבה ועשה טוב לאט וכל פעם להוסיף מעט כמו שכתוב סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה

משנת הצדיק – הרה"ק רבי עובדיה הראיה זצוק"ל זי"ע – כ' שבט (שבת)

חכם עובדיה הראיה נולד לאביו חכם שלום הראיה ולאמו שרה לבית לבטון, בארם צובא, היא חלאב שבטוריה, בכ"ז בטבת תר"ן (1890). בהיותו בן 5, עלתה משפחתו לישראל והשתכנה בירושלים. הרב עובדיה הראיה החל ללמוד בתלמוד תורה 'דורש ציון', ובהמשך למד אצל חכם שלום בחבוט, ועם אביו חכם שלום הראיה ורבותיו חכם יצחק אלפיה ואצל חכם יצחק שרים, חכם עובדיה הראיה נשא לאישה את צלחה (שולמית), והצטרף לשיבת המקובלים 'בית אל' ברובע היהודי. הוא לימד בישיבת 'פורת יוסף' ומסר שיעורים בשכונת 'אהל משה' בירושלים. בשנת תרצ"ט מונה לדיין בפתח תקווה ועבר לגור שם. בשנת תשי"א נבחר כחבר בית הדין הגדול בירושלים וכחבר מועצת הרבנות הראשית, וחזר לעיר ירושלים. בירושלים יום את חידוש לימודי הקבלה בישיבת בית אל, שנחרבה במהלך מלחמת העצמאות. בשנת תשי"ח (1958) הדישה נוסדה מחדש במערב העיר, בשכונת 'גניע כפיים'. חכם עובדיה הראיה כנס את כתביו בספרים: שו"ת 'שכיל עבד' – חיבור בן שמונה כרכים על ארבעת חלקי השולחן ערוך; 'דעה והשכל' – אוסף תשובות בענייני קבלה, נדפס בתוך כרכי 'שכיל עבד'; 'זיקח עובדיהו' – דרושים סדרה בת ארבעה הכרכים; 'עבד המלך' – חידושים על הרמב"ם; ו'עבדא דרבנן' – חידושים על התלמוד. חכם עובדיה הראיה נפטר, בשבת פרשת יתרו, כ' שבט תשכ"ט (1969). הוא נקבר בהר המנוחות בירושלים.

וכך כתב הרב בעניין אחדות ישראל "כל היעודים בטובות, ובייחוד זכית ארץ ישראל לעם ישראל, הוא תלוי רק בעניין האחדות, וגם כיום התורה, והמצוות שבתוכה אי אפשר להם להתקיים, אם לא בעיקר – האחדות, כאומרם זיכרונם לברכה על פסוק 'יחון שם ישראל נגד ההר' – שנעשו כולם כאיש אחד ובלב אחד, עיין שם. גם ביציאת מצרים מצינו – שלא זכו לגאולה אלא על ידי האחדות כמו שנאמר... 'וכשהיו ישראל במצרים, נתקבצו כולם, וישבו יחד, משום שהיו כולם באגודה אחת, וכתרו ברית יחד, שיעשו גמילות חסדים זה עם זה וכולי. ואף דוד המלך, עליו השלום, היה משבח את יוצאי מצרים, כי אפילו המצווה האחת שהייתה ביניהם, נוח לו להקב"ה הרבה יותר מן כמה מצוות שלנו. ומהו המצווה האחת שהייתה בידם – שנתקבצו כולם באגודה אחת וכתרו ברית שיעשו גמילות חסדים זה עם זה, עד כאן. גם מצינו לרבותינו זיכרונם לברכה שאמרו על פסוק 'קבור עצבים אפרים הנח לו' – שאם ישראל כולם באגודה אחת ובחיבור אחד, אפילו אם יהיו, חס ושלום, כולם עובדי עבודה זרה – הנח לו".

וכך כתב הרב לעניין חינוך הילדים "פוקד עוון אבות על בנים" – שאין ראוי לחיובם, רק אם אחוזים מעשה אבותיהם בידיהם, ובוודאי שזה תלוי בחינוך האבות לבנים, שאם אינם מחנכים אותם בתורה ובמצוות ומעשים טובים, אז חלה עליהם אותה הערכות, ונתפסים בעוון אביהם. אבל אם הם מחנכים אותם בתורה ובמצוות, גם אם לפעמים האבות מתחייבים, לא נתפסים הבנים בעוון אביהם. מצד עצם המצווה עצמה של החינוך, שסגולתה להאריך ימים, על דרך שמצינו בזהוהר הקדוש פרשת ויחי – גבי ר' יצחק, שהוסיפו לו ימים לחנך את בנו, וכיוון שמאריכים ימי האב, בעבור חינוך בנו, מכל שכן שהבן עצמו, יאריך ימים להתחנך, שלא תהיה הסיבה גרועה מהמסובב. באופן שגדול כוח החינוך שמוכה לאב ולבן לאורך ימים ושנות חיים.

ולעניין כתיבת חידושי תורה כתב הרב "וכוה ראיתי שפירש כמו הספר חסידים וכל מי שגילה לו הקב"ה דבר, ואינו כותבו, ויכול לכתוב – הרי גזול מי שגילה לו, כי לא גילה לו אלא לכתוב. וזה שכתב 'ביא במשפט על כל נעלם' – שגורם שנעלם, אם טוב שגילה לו אם רע שאינו כותבה, עד כאן. ודקדק כיוון שאמר 'על כל נעלם' – על שמעלים, אם כן היינו שאינו כותבה, וביאר, שהכוונה הוא על דבר פשוט, שנדמה בעיני המחבר רע בעיניו שידפיסו – גם על זה 'ביא במשפט' על העלמתו כי אדרבה, שמים שמחים יותר בדברים פשוטים תמימים וישרים, עד כאן. ושאלו למה הוא כותב דברים פשוטים, והשיב לו הפרי מגדים כי יבוא זמן ועת אשר העולם יקוצו בפלפולים ויהיה הפירוש הפשוט לתועלת יותר. ומטעם כל האמור לא חסתי על הכסף גם באותם הדברים פשוטים, כי הם חביבים לפני הקב"ה יותר מהפלפולים והנצורות ועל דרך המשל שבשבת מוסר.

**דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים
אשכול ענבים – הרה"ק רבי שאול ב"ר יחזקאל כ"ץ זצוק"ל זי"ע**

'וַיַּעֲנוּ כָל הָעָם יַחְדָּו וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע מִשֵּׁה אֵת דְּבַר הָעָם אֵל ה' (י"ט, ח')

לו גם אתה תהיה גדול בעיני כי אני אבא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם וגו' כדי להגדילו בעיני ישראל כדי שגם כך יאמינו לעולם, ואמר משה להקב"ה לי וודאי אינך צריך לפסוק כך תשלום גמול כי אני וודאי הלא כל זה השכר אעשה כל המצוות מה אם ישראל השיבו כן שאינם צריכים לתשלום גמול והגזמת השכר כי בלאו הכי יעשו מה שצויה ה' מכל שכן משה עבד ה' שאין מצפה על מנת לקבל פרס דהיינו מה שפסק לו השי"ת שיגדלוהו בעיני הבריות וזה ויגד משה את דברי העם כלומר אותם הדברים מה שהעם השיבו כן הדברים כאלה הגיד משה לה' ג"כ כנ"ל ודר"ק

סגולה לפרנסה - שמירת שבת

הארציים יבאו על ידי שמירת שבת כמו שאמרו אין ישראל ניוונים אלא בזכות אמונה והטעם פשוט, על ידי שמאמין בה' שהכל ברצונו ובחפצו יעשה, ובוטח בו בזכות זה ממציא לו מזונותיו וכל צרכיו וכיון שהאמונה על ידי שבת ממילא כל מזונותיו וכל צרכיו הגשמיים בזכות שבת והו שאמר הוזהר כיון דלא משתכחי ביה מזוני מה ברכתא אשתכח ביה אלא הכי תאנא כל ברכאן דלעילא, היינו ברכות האמונה בחידוש, ותתא צורכי עולם הוזהר ביומא שביעאה תליין כאמור וזה סוד סוכה הנקראת (וזהר אמור ק"ג ע"א) צלא דמהמנותא. לכן בסוכות תשבו שבעת (ויקרא כ"ג, מ"ב) ראשי תיבות שב"ת דדא ודא אחת היא" עכ"ל

'זְכוּר אֵת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ (כ', ח')

ידוע כי שבת היא מקור הברכה כמו שאנו שרים במזמור לכה דודי שכתב רבי שלמה אלקבץ זי"ע 'לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה' וידוע שבאשר היו מגיעים לחפץ חיים זי"ע לקבל ברכה היה אומר אם האדם שומר שבת אני מוכן לברך ואם אינו שומר אינני מברך כי שבת היא מקור הברכה ואם האדם אינו שומר שבת הברכה אינה יכולה לחול עליו וכן נהג הסטייפלר זי"ע ולהבין מהו כוחה של השבת שהיא המקור לסיפוק כל צרכיו הגשמיים של האדם הבאנו את דברי קדשו של הרב בעל ייטב לב רבי יקותיאל יהודה טייטלבוים זי"ע אב"ד דק"ק סיגט והגלילות (פרשת האזינו) 'הרי כי אמונה של חידוש העולם שהוא עניין רוחני ושמימי בא לישראל על ידי שבת וממילא גם מזונות וכל עניינים